

В. І. Затула

Ожеледиця

ОЖЕЛЕДИЦЯ – шар льоду або зледенілого снігу, що утворюється на вихолодженій земній поверхні внаслідок замерзання атмосферних опадів або талої води. Осн. умови виникнення О.: зниження температури повітря і ґрунту до від'єм. значень; наявність атмосфер. опадів, що випадають або випадали за останні 12 год.; мокрий стан ґрунту. Вважають, що ймовірність утворення О. різко зростає при т-рі повітря від -2 до -6 °С та віднос. вологості повітря в діапазоні 65–85 %. Утворенню О. передують такі метеорол. процеси: 1) підвищення атмосфер. тиску на тлі випадіння атмосфер. опадів; 2) встановлення ясної погоди після припинення опадів; 3) перехід т-р повітря і ґрунту до від'єм. значень при одночас. зниженні віднос. вологості повітря. Синопт. умови утворення О., ожеледі або ін. видів зледеніння подібні, насамперед вони передбачають адвекцію теплого і вологого повітря при пд. процесах або переміщення барич. улоговин із Зх.

В Україні О. виникає переважно на підвищених формах рельєфу: в Укр. Карпатах, Кримських горах, у межах Волинської височини, Подільської височини і Придніпровської височини. Також є часті випадки О. на Причорноморській низовині, зокрема в «Асканії-Новій» Біосферному заповіднику ім. Ф. Фальц-Фейна. О. різко погіршує зчпні якості дорож. покриття, дороги і тротуари стають слизькими і небезпечними для пересування, причому такий стан може зберігатися багато днів поспіль, поки О. не розтане або її не вкриє свіжий сніг. Особливо небезпечним є відкладення льоду на дорож. покритті після замерзання рідкої води. Під час О. в 2–2,5 раза знижується швидкість дорож. руху, при бл. на третину – продуктивність автотранспорт. засобу та в 2–5,5 раза зростає собівартість перевезень. Унаслідок втрати маневреності транспортні засоби можуть перевертатися, наїжджати на нерухомі перешкоди та стикатися між собою. З О., за статистикою, пов'язана значна частина дорож.-транспорт. пригод. В умовах О. рух по місцевості із сильно розчленов. рельєфом та вузькими і звивистими дорогами стає особливо небезпечним. Під час О. дорожні служби несуть значні додатк. витрати, зумовлені необхідністю підтримання доріг у належ. стані. Значну небезпеку О. становить і для ін. галузей економіки. Вона утруднює роботу залізнич. та авіац. транспорту. Щільна льодяна кірка на полях є поширеною причиною загибелі озимих посівів, а на пасовищах відгінного тваринництва – тварин, оскільки вона дуже утруднює їм доступ до їжі.

Рекомендована література

1. Руководство по краткосрочным прогнозам погоды. Ч. 1. Ленинград, 1986;
2. Руководство по специализированному обслуживанию экономики климатической информацией, продукцией и услугами. С.-Петербург, 2008;
3. Івус Г. П. Спеціалізовані прогнози погоди. О., 2012.

Бібліографічний опис:

Ожеледиця / В. І. Затула // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-76080>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).